

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII. Štev. 138 TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67 UPRAVE 28-67 POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11409

Maribor, torek 20. junija 1939

NAROCNINA NA MESEČ: Prejeman v upravi ali po pošti 14 din, dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena din 1—

Električna žica okoli Tiencina

Blokada angleške koncesije se postruje — Napovedi o blokadi tudi ostalih koncesij — Svarilo Amerike v Tokiu in ponudba za posredovanje — Chamberlain še vedno upa na sporazum — Zbiranje bojnega brodogra

TIENCIN, 20. junija. Vrhovni poveljnik japonskih čet v Tiencinu je napovedal postritev blokade angleške koncesije in izolacijo z električno žico, kar se je dejansko tudi že zgodilo. Japonski vojaki so večraj z vso naglico napeljali okoli in okoli koncesijskega mesta žično omrežje in ga ob 21. uri napolnili s tokom 1220 voltov. Angleško in ostalo prebivalstvo v koncesiji je bilo o tem obveščeno z letaki in lepaki. Japonci so razvili povsod skrajno hujskaško propagando proti koncesijam in proti Evropcem, katero skušajo vcepiti tudi Kitajcem v zasedenih krajih.

NAPOVEDI JAPONSKIH LISTOV. TOKIO, 20. junija. Japonski listi pišejo vedno bolj odtično proti Angležem, a tudi sploši proti vsem tujim silam na Daljnem vzhodu in napovedujejo ne samo likvidacijo vseh koncesij, marveč tudi likvidacijo angleške oblasti nad Hongkongom. »Kokumini Šimbu« poroča, da se bo razširila blokada še na koncesije v Sanghaju, Amoiu, Kantonu in drugod. Japonci ustanavljajo tudi posebne protiangelske lige, katerih namen je izrinuti bele ljudi z Daljnega vzhoda. Prve posledice hujskanja se že kažejo. V francoski koncesiji v Sanghaju sta bila večraj zavratno umorjena neka Angležinja in neki Francoz. Skupina neznanec je pa streljala v okna uredništv listov »Morning News« in kitajskega lista »Čenbao« ter ubila glavnega urednika. Na policijo, ki je priletela na pomoč, so napadali vrzli bombe in zbežali.

POLOŽAJ V TIENCINU. TIENCIN, 20. junija. Japonski agenti so delili večraj med Kitajce in med kitajske

policiste angleške uprave okrožnice, v katerih jim groze, da bodo proti njim brezobzirno nastopili, ako ne odpovejo Angležem službo in ne prekinejo z njimi vseh stikov. Ljudi, ki jih še puščajo iz koncesije ali v koncesijo, stlačilo do gola in jih na vse načine ponižujejo. Angleški konzul je vložil večraj zaradi tega nov oster protest pri lokalnih japonskih oblastvih. Položaj v koncesiji postaja vedno slabši. V mesto ne prihajajo absolutno nobene življenjske potrebščine več. Skupino kitajskih trgovcev, ki so skušali vtihotapiti v mesto živila, so Japonci z nabitimi puškami prišli, da so morali več ur klečati na vročini 40 stopinj. Sedem jih je dobilo sončarico.

POSREDOVANJE AMERIKE? TOKIO, 20. junija. Ameriški veleposlanik v Tokiu je večraj obiskal japonskega zunanjega ministra Arito ter mu obrazložil stališče Zedinjenih držav v zadevi Tiencina. Dasi na merodajnem mestu molče, se vendar izve, da je veleposlanik v imenu svoje vlade posvaril japonsko

vlado, naj strun ne napeña do skrajnosti, ker bi to izzvalo odpor tudi v Ameriki. Amerika je pripravljena v sedanjem sporu posredovati.

IZJAVA GENERALA SIGUJAME. TOKIO, 20. junija. General Sugijama je v imenu japonske vlade večraj izjavil: »Nikakega namena nimamo, doseči vrnitve mednarodnih koncesij na Daljnem vzhodu v japonsko, oziroma kitajsko roko s silo. Toda vztrajali bomo na svojem sedanjem stališču vse dotlej, dokler Anglija ne bo priznala sedanjega stanja in dokler bo delala ovire uvedbi novega reda na Kitajskem.«

KONCENTRACIJA BRODOVJA. LONDON, 20. junija. V poslanski zbornici je večraj odgovoril Chamberlain na zadevna vprašanja, da angleška vlada še ni prejela od japonske nobenih novih formalnih zahtev in obstaja zato še vedno upanje, da se spor lokalizira in mirno uredi. O ukrepih, ki bi bili sicer izdani, ni hotel dati nobene izjave, ker za to še ni čas. Tudi sklepi večrajšnje soje angleškega kabineta v tem oziru še niso znani. Znano je le, da je angleško in francosko bojno brodogradništvo na Daljnem vzhodu dobilo nalogo, naj bo stalno pripravljeno na ukaz o posegu v razvoj dogodkov. Po poročilih z Daljnega vzhoda se vrši tam tudi koncentracija ameriškega bojnega brodogra.

Zapiski

Henry Morgenthau

Med Zedinjenimi državami Severne Amerike in Nemčijo je nastal zadnje dni nov spor zaradi plačila nemške odškodnine za nasledke atentavov, ki so jih izvršili kmalu po vstopu USA v svetovno vojno nemški tajni agenti na ameriško industrijo. Gre za 50 milijonov dolarjev. Zadeva izplačila te odškodnine se vleče že vse od mirovne konference v Versaillesu. Nemčija, socialistična in nacionalistična se je branila tega izplačila in ga odlašala dokler je bilo mogoče, toda sedaj je ameriški finančni minister Morgenthau odredil enostavno zaplombo 80 milijonov dolarjev nemškega denarja, naloznega v Ameriki in izvirajočega iz raznih trgovinskih postavk. Kako bo Nemčija na to dejanje odgovorila, še ni znano. Henry Morgenthau je bil rojen v New Yorku dne 11. maja l. 1891. Kot sin ameriškega diplomata enakega imena in je postal že leta 1933 finančni minister. Morgenthau je 2ld.

Eni za, drugi proti

Medtem ko se široki sloji Angležev zavzemajo za skorajšnje sklenitev zveze s Sovjetsko Rusijo, piše angleški katoliški list »The Catholic Times«: »Ustavite vsako zvezo z ateistično diktaturo. Katoliki se ne morejo boriti za sovjetsko stvar. Prej kot bo prepozno morajo britski katoliki protestirati in izjaviti, da nečajo biti povezani z brezbožno diktaturo. Čas licemerstva in pretvarjanja je minil. Če hoče Anglija stvoriti koalicijo milijunskih narodov, potem je Rusija zadnja, na katero se je treba obrniti. Pravi cilj Moskve je svetovna revolucija in mi se zanjo ne bomo borili...« (»Hrvatska straža«).

Ozadje tiencinskega spora

»Il Giornale d'Italia« piše, da je položaj za Anglijo na Kitajskem, predvsem v Tiencinu, brez dvoma težak. Britska koncesija v Tiencinu je zelo važna za angleško trgovino na Kitajskem. Samo v Tiencinu ima Anglija vložena kapitala v vrednosti nad dve milijardi din. Lani je znašala japonska trgovina na Kitajskem 5.800.000 ton, 12 odst. celotne kitajske trgovine. Tej nasproti je imela Anglija 1.592.000 ton. Od tod toliko nasprotstva nad obema veleislama, v Tiencinu je skritih tudi 3.200.000 šterlingov kitajske srebra, kar predstavlja del kritja papirnatega denarnega obtoka Čangkaškove vlade.

Peklenski stroj v Pragi

DNB in po njem »Zagrebački list« poroča, da je v pretekli noči v praški kavarni »Riva«, v starem delu mesta eksplodiral peklenski stroj. Teže ranjene so bile štiri, laže pa 15 oseb.

Madžari in slovaški kolonisti

Slovaška tiskovna agencija v Bratislavi poroča, da so madžarske oblasti nedavno od mesta, v vasi Senci, ki je priključena Madžarski, zaplenile posestvo slovaških kolonistov v izmeri 560 juter in razdelile zemljo med madžarske kmete.

Italijani zidajo v Nemčiji

V zadnjem času je prispela v Nemčijo nova skupina italijanskih zidarjev. Stevilo teh v Nemčiji je naraslo že na 9500. Plaćani so kakor nemški zidarji, imajo znano vozino, da lahko od časa do časa pogledajo v domovino.

Vmešanje sovjetske Rusije

RUSIJA JE NENADOMA PREKLICALA VSA DOVOLJENJA JAPONSKIM RIBICEM ZA RIBOLOV V VODAH KAMČATKE.

TOKIO, 20. junija. Sovjetski konzul v Hakodatu je obvestil zvezo japonskih ribiških podjetij, da ne more v nobenem primeru več izdati dovoljenja japonskim ribičem za ribolov vzdolž obal Kamčatke. Ta nepričakovana sovjetska odredba onemogoča vsako nadaljnje gibanje japonskih ribiških ladij, ki se mude v vodah Kamčatke. Sovjetska oblastva so odbila tudi prošnjo, da bi se izdala vsaj

omejena in začasna dovoljenja ter preklicala celo tudi že izdane vizume. Ta ruski korak je povzročil tu veliko vznemirjenje, ker je sovjetska Rusija s tem samovoljno in brez povičja prekršila obojestransko obvezni sporazum. Zdi se, da je ta ruski ukrep v zvezi s splošnim položajem na Daljnem vzhodu, v katerega se sedaj vmešava tudi že Moskva.

mačijo hvaležnost Španije za izkazano ji pomoč v državljanski vojni preveč daljnosežno. S tem v zvezi poudarja dopisnik »Daily Maila« značilne besede generala Aranjia, da bodo Španci v primeru evropske vojne zasedli vse meje in dobro zavarovali vsa pristanišča, tako da nihče ne bo mogel kršiti španske nevtralnosti. General Franco je izključno španski patriot. »Mi smo sicer Nemčiji in Italiji hvaležni za njuno pomoč,« je izjavil, »vendar pa želimo svojo hvaležnost izraziti s sodelovanjem izključno le na gospodarskem in kulturnem področju.« Končno javlja isti dopisnik, da je španska vlada odklonila nemško ponudbo, da zgradi Nemčija v Španiji cestno in železniško omrežje.

Ognjeniški izbruhi v Ameriki

SANTIAGO DE CHILE, 20. jun. Nekateri že ugaslih ognjenikov v Visokih Andih so jeli zvoniti. Ognjenik Planchon, južnozhodno od San Rafaela, bruhal že teden dni velikanske množine lave po opolci. Tudi 6000 m visoki ognjenik Cutopaxi, južno od Quita, galvnega mesta Ecuadorja in 5000 m visoki Ubina sta znova oživila. Najstrahotnejši ognjenik v Kor dillerji, Sangay v Ecuadorju, bruhal daleč po deželi vidne stebre pepela in goreče lave višoko pod nebo. Zemljo stresa bobnenje, ljudje beže v paničnem strahu iz ogroženega podnožja. Oblastva so morala izprazniti več vasi in mest, ker računajo s pospešenim bruhanjem podzemnih sil. Zemlja je oživila tudi na Aljaski, kjer dviga ognjenik Benjaminov 600 m visok, ognjeni steber pod nebo. Strahoten je bil prizor, ko je prvi izbruh vrigel gorški vrh več kilometrov visoko v zrak.

ITALIJANSKI LETALCI V NEMČIJI

BERLIN, 20. junija. Italijanska lovška letala, ki bodo preletela na krožni turo vso Nemčijo, so večraj pristala na letališču Döberitz pri Berlinu.

Požar na angleškem letalu

NENADEN POŽAR JE VČERAJ UNIČIL KOMAJ ZGRAJENO, ČEZOCESANSKEMU PROMETU NAMENJENO VELELETALO.

LONDON, 20. junija. Pri polnjenju benolskega rezervoarja novega 20-tonskega prekoceanjskega veleletala, ki je imelo prostora za 24 potnikov, je nastala eksplozija, ki je letalo popolnoma uničila.

LONDON, 20. junija. Na krovu nedavno zgrajenega orjaškega angleškega letala je nastala večraj v pristanišču Southampton velika eksplozija. Letalo je v kratkem času zgorelo. Pogrešajo nekoga

moža posadke, sumljo, da je našel strašno smrt v plamenih. Letalo je bilo namenjeno za prekoceanjske polete. V angleški javnosti je vzbudila vest o tej katastrofi novo vznemirjenje, ki se je po strašnih nesrečah treh podmornic ameriške, angleške in francoske komaj malo poglelo. Javnost zahteva strogo preiskavo, da se ugotove vzroki in eventualni krivci.

Španija ostane nevtralna

SENZACIONALNO POROČILO »DAILY MAILA« IZ HENDAYA. — GENERAL FRANCO NE BO ZAPLETEL ŠPANJE V NOBENO EVENTUELNO VOJNO.

LONDON, 20. junija. Dopisnik »Daily Maila« javlja iz Hendaya: General Franco namerava v kratkem porabiti prvo priliko, da dokaže popolno neodvisnost Španije od tujih sil. Poudariti želi, da bo Španija stala na strani od vseh mednarodnih sporov, ki je direktno ne tlečeje. Vsi negotovi napori v tem smislu se dajo

izraziti z devizo »Nobene vojne na španskih mejah!« To poročilo datira od večraj popoldne, ko se je general Franco sestal s svojim svakom, notranjim ministrom Sunerjem in z generalom Aranjio, ki je vodil delegacijo španskih prostovoljcev v Nemčijo. Na tej konferenci se je ugotovilo, da si v obeh državah tol-

Ljubljana, 20. junija.

Nepričakovana poostritev položaja na Daljnem vzhodu v zvezi s tiencinskim sporom med Japonsko na eni ter Anglijo, Francijo in Zedinjenimi državami na drugi strani je prinesla Chamberlainovim nasprotnikom nove argumente, ki jih — kakor vse kaže — ne bodo zamudili izkoristiti. Dogodki utegnemo biti Chamberlainu nevarni z dveh strani: prvič lahko znatno oslabe njegove pozicije in s tem vredno pozicije angleških konservativcev v angleški notranji politiki, drugič pa silijo Anglijo k sodelovanju s Sovjetsko unijo tudi na Daljnem vzhodu, torej tam, kjer si konservativni Angleži najmanjše žele sovjetskega zaveznika.

Sovpadanje teh dogodkov s potovanjem W. Stranga v Moskvo je seveda vsakomur na prvi pogled očito. Ono je tudi v tesni zvezi z zbiranjem nemških čet na poljskih mejah. In prav v teh dejstvih se konference. Zato je bil odgovor na ali — vsa brezuspšnost ne samo Chamberlainove monakovske politike, marveč tudi te kunktatorske linije, ki se je Chamberlain — bolj zaradi preorientacije angleškega javnega mnenja, kakor pa zaradi svoje notranje uverenosti — oklenil po monakovskem položju. Pred tednom sta Chamberlain in Halifax v svojih govorih v spodnji zbornici in palači lordov javno ponudila tako rekoč »zadnji« predlog silam osl za sporazum, preden se Strang spusti na nerodno pot v Moskvo. Ti predlogi so bili celo daljnosežni, saj se v njih odkrilo govori o »supraviceh nemških zahtevah«, ki je o njih angleška vlada pripravljena razpravljati.

Ponudba pa pri silah »pakta proti kominterni« ni naletela na ugoden odmev. Razlogi tega so dokaj umilivi. Razložil jih je Hitler v svojem odgovoru Rooseveltu. Tako zvana »dinamika« sil »pakta proti kominterni« ne dopušča, da bi si te sile dale na kakršen koli način vezati roke s strani angleških konservativcev, ali kakor je dejal Hitler: Nemčija noče več prihajati »neoboroženega« na mednarodne konference. Zato je bil odgovor na ali — ali, ki sta ga Chamberlain in Halifax postavila v angleških zbornicah, čisto drugačen, kakor so računali angleški konservativci. Odgovor je prišel v Tiencinu in na poljskih mejah. Ta odgovor je jasno pokazal, da sila pakta proti kominterni nočejo z ničemer kupiti novega Monakovega, temveč da hočejo Chamberlaina vanj kratko malo prisiliti.

Chamberlainov zadnji govor ima še prav posebno čuden viis. Medtem ko z eno roko sega po edinem zavezniku, ki bi utegnilo preprečiti spopad, v katerem bi nedvomno zvezda angleškega kolonialnega imperija zatonila, ponuja z drugo roko najnevarnejšemu nasprotniku še v zadnjem hipu sporazum na račun zaveznika, za katerega se bori. Račun, ki so ga iz tega položaja izvlekli Japonci, je potemtakem precej verjeten. Če je Angležem pot v Moskvo tako neprijetna, potem je zelo verjetno, da so pripravili spraviti v žep še marsikatero klobuto preden se bodo spustili v kako energično akcijo. Ne smemo namreč pozabiti — a to dejstvo dokazujejo tudi ljudje, kakor sta Lloyd George in de Kérisis — da je vsaka odložena akcija Anglije brez sovjetskega zaveznika obsojena na neuspeh. Se več pravi Lloyd George — in ima nedvomno prav: francosko-angleška zveza bi v eventualnem vojnem spopadu s silami oši brez sovjetske pomoči — podlegla. Japonska torej hiti izkoristiti trenutni položaj.

Pri tem se naslanje še na neki drugi moment. Znano je, da se je Anglija zelo trudila, da bi oslabil položaj Sovjetske Rusije na Daljnem vzhodu. Priti v oborožen spor z Japonsko, bi se reklo, osvoboditi Sovjetsko unijo nasprotnika, ki je še nekako držal angleškemu imperiju potrebno »ravnotežje« na Daljnem vzhodu. Zato je bilo tudi prvo, kar so Angleži zahtevali od Sovjetske unije, ko so se pričela pogajanja za sporazum, da se pustijo vprašanja Daljnega vzhoda ob strani.

Tiencin predstavlja torej daljnovzhodni polom Chamberlainove monakovske smeri. Angleški Zunanji urad skuša sicer zmanjšati njegov pomen, češ da s tem v zvezi ni verjetna neka nova zaostritev na Daljnem vzhodu. Ta tolažba pa je seveda malo prepričljiva. Tudi če bi napetost dejansko popustila, nevarnost s tem je nikakor ne bi bila odstranjena. Ti dogodki

Zastoj pogajanj v Moskvi

KONFERENCA SE BODO NADALJEVALE NAJBRŽE SELE V ČETRTEK. KAJ PREDLAGA RUSIJA. NEMSKI KOMENTAR O PRAVEM OZADJU ZASTOJA.

LONDON, 20. junija. Po poročilih iz Moskve zastoj, ki je nastal v soboto v pogajanjih za trojni sporazum med Anglijo, Francijo in sovjetsko Rusijo, traja še vedno in pred jutrišnjim dnem ni pričakovati nobenih novih konferenc »Yorkshire Post« poroča, da vsebuje sobotni ruski odgovor na zadnji angleško-francoski predlog osnutek za ustanovitev neke vrste »zaščitnih garancij«, ki naj bi obsegale vse države na zahodu in vzhodu Evrope, katere bi lahko postale žrtve napada. Ta odgovor proučuje sedaj vlada v Londonu. Odgovor bo najbrž odposlan šele jutri ali komaj v četrtek. Na zadevna vprašanja in včerajšnji seji poslanske zbornice pa ni hotel dati Chamberlain nobenih informacij.

Berlin, 20. junija. K večeršnjim izjavam Chamberlaina v zbornici piše »Der Deutsche Dienst«, da se je angleški premier tudi včeraj skrbno izognil dolžnosti

poučiti angleški narod, zakaj pogajanja v Moskvi ne krenejo z mrtve točke. Bilo bi mu gotovo mučno povedati, da ne gre le za garancije baltskim državam, ampak za mnogo usodnejše zadeve. Moral bi namreč povedati, da povzročajo največ bolestin težko ruske zahteve po garancijah na Daljnem vzhodu. Baltske države se je izrabljalo kot preteza za to, da se prikrivajo težko vzhodni Aziji. Anglija govori o Baltu, misli pa na Daljni vzhod. Ker pa Moskva trdovratno vztraja pri svojih zahtevah, se v Londonu boje, da bi sklenite zveze z Rusijo le še poostri napetost na Vzhodu, ki bi neizogibno vodila do oboroženega spopada. Sicer se pa v Moskvi motijo, ako mislijo, da bi sklenite zveze z Rusijo le še ponem vzhodu kakšno resno pomoč. Ze dogodki v Tiencinu so odkrili popolno nemotno angleških pozicij v Aziji.

Hataj je postal turški

VČERAJ JE BILA ODSTRANJENA MEJA MED DOSLEJ SAMOSTOJNO REPUBLIKO HATAJ IN MED TURČIJO.

ANKARA, 20. junija. V pogajanjih med Turčijo in Francijo gre le še za razne podrobnosti, ki morajo biti rešene, preden bo sporazum dokončno podpisan. Vsa teritorialna vprašanja so pa že rešena in Turčija ne dobi le Hataja (Aleksandrete), ampak tudi Alepo, ki pripada sedaj Siriji. Parlament republike Hataj je s tem v zvezi že včeraj sprejel sklep, da se odstranijo vse varnostne, carinske in druge

straže med republiko in Turčijo. Sklep je bil takoj tudi uveljavljen. Ne vsem območjem ozemlju in po vsej mali republiki Hataj so se vršile včeraj velike manifestacije, pri katerih je prebivalstvo slavilo združitve s Turčijo. Vendar je združitve do podpisa pogodbe le dejanska, ne pa še formalna. Na ozemlju republike Hataj bo izvrševala upravno oblast še dalje vlada v Aleksandretu.

Židovski atentat v Haifi

EKSPLOZIJA DVEH MIN V PRISTANIŠKI ČETRTEK. — DOSLEJ 18 ARABCEV MRTVIH, 24 PA NEVARNO RANJENIH. — NEMIRI TUDI DRUGO V PALESTINI.

JERUZALEM, 20. junija. V pristaniški četrti Haife se je včeraj primeril atentat, ki je imel grozne posledice. Druga za drugo sta eksplodirali dve mini. Oblastva so nemudoma prepovedala vsak izhod iz poslovnih na ulice. Mesto je bilo kakor izumrlo. Po uradnih izjavah je bilo zaradi atentata ubitih 18 Arabcev, a 24 ljudi se bori s smrtjo. Med mrtvimi je tudi šest žensk in trije otroci. Te žrtve je terjala ena bomba, o posledicah drugega atentata pa ni zaenkrat še nič znanega. Oblastva si zama prižadevajo, da bi izsledila židovski atentatorje in pomirila

Arabce, ki jih je zločinsko dejanje sitno vznemirilo. Preden je bila izdana prepoved, zapustili hiše, so napadli Arabci več židovskih avtomobusov. Ko so odvažali mrtve in ranjene Arabce s kraja atentata, so se odigravali pretresljivi prizori. Ljudje so ogorčeno protestirali proti Židom, arabske žene so napolnile ulice in pred tujnimi konzulati izražale svoje bol in proteste ter prosile zaščite. — Nemiri se nadaljujejo tudi po deželi. V okraju Nabus je bil v nedeljo ustreljen neki Arabec. V Haifu so zaprl šest Arabcev, ki so jih osumili, da so bili skrivni napada na nekega Žida.

Ustavljen promet med Češko in Slovaško

BRATISLAVA, 20. junija. Uradno se objavlja, da je do nadaljnjega ustavljen vs promet med češkim protektoratom in Slovaško. Potovanja iz protektorata na Slovaško bodo dovoljena le v najskrajnejših primerih. Ta prepoved je bila izdana očito zato, da se prepreči več Čehov čez Slovaško na Poljsko.

Jugoslavija in Madžarska

BEOGRAD, 20. junija. Beograjska »Politika« prinaša iz uradnih krogov inspiriran članek, v katerem izvenega mnenje, da je treba medsebojne odnose med Madžarsko in Jugoslavijo poglobiti. Sporazumevanje z Budimpešto pa ne sme biti v škodo prisrčnim odnosom, ki vežejo Jugoslavijo s prijateljsko sosedo Romunijo. S tem v zvezi citira članek del govora madžarskega zunanjega ministra Csákyja, kjer je mnenja, da Madžarska nikakor ne misli s približanjem Beogradu ločiti Jugoslavijo od Romunije. List dostavlja, da so na tej podlagi vsi nesporazumi med obema sedemda odstranjeni in da se zaključki med jugoslovanskim in italijanskim zunanjim ministrom v Benet-

kah zadevno lahko izvršijo. Inicijativa regenta Horthyja, ki je v svojem nedavnem govoru poudaril prijateljsko sodelovanje Madžarske za Jugoslavijo, zaključuje »Politika«, zasluži vsa pozornost.

NOVI POLJSKI PROTINEMSKI UKREPI.

BERLIN, 20. junija. Razmerje med nemškim manjšinskim tiskom ter poljskim oblastvi se je zadnje čase zelo zaostrilo. V Gornji Sleziji se nadaljujejo zaplebe nemških listov. V nedeljo je bila zaplenjena vsa naklada »Kattowitzer Zeitung«, in to zaradi neke vesti, ki v cenzurnem odloku ni omenjena. Zanimivo je pa, da so med vestmi, ki so bile deležne obsodbe, tudi poročila poljske brzojavne agenture.

Borza. Curih, 20. junija. Devize. Beograd 10, Pariz 11,75, London 20,77, Newyork 44,3 devet šestnaestink, Milan 23,34, Berlin 177,90, Praga 15,02, Budimpešta 87, Bukarešta 3,25, Sofija 5,40.

Dunajska napoved: Večinoma sončno, brez posebnih padavin, topleje, zmerni južnovzhodni vetrovi. Trajnega legega vremena še ne bo.

Mariborska napoved. Delno oblačno, toplo in malo vetrovno vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura 24, danes najnižja 12,8, opoldne pa 20.

Domači zapiski

Družina — naš ponos

Vsaka vas na naši zemlji ima tudi svojo narodno zgodovino. O njej priča nešteto narodnih pesmi, običajev in navad. Dokazujejo jo veliki slovenski moje, ki so stali v prvih slovenskih vrstah, o njej pričajo dogodki zadnjih desetletij do današnjega dneva, ustanove, organizacije, društveni domovi. Kdo naj vpevaja mladi rod v zgodovino mladega naroda, njegovo bolelost, veselje, njegove nade in razočaranja? Domača družina je za to najprej poklicana. Vršiti mora to vzvišeno nalogo tudi vsak drugi, ki se naziva Slovenca, ker tako terja zakon o pomlajevanju naroda, Gorje tuda, s katerim bi se pretrgala tisočletna slovenska vez in ki bi možal ali celo na them odobral, da njegova mladina prehaja v tujo miselnost, piše »Koroški Slovenec«.

Viharno zborovanje sodnikov

V nedeljo je bil v Beogradu občni zbor Združenja jugoslovanskih sodnikov, v katerem je včlanjena tudi slovenska sekcija s 300 sodniki. K besedi se je oglašilo 26 govornikov, ki so ostro kritizirali delo odbora, češ da se je premalo pobrigal za stanovske zadeve. Proti večeru je kritika postala tako burna, da je prišlo do viharnih protestov, posebno ko so ugotovili, da je v dvorani več nesodnikov, ki so pomagali razgrajati. Nemir se je pri volitvah še povečal, ko sta bili predloženi dve listi. Zmagala je ona s predsednikom Vojislavom Pajličem iz Beograda, v njej sta tudi Slovenca dr. Andrej Dolnar in dr. Josip Dobrovšek. Opozicija je dvignila tak hrup, da je moral predsedujoči zaključiti zborovanje in oditi. Nezdovoljnejši so medtem nadaljevali zborovanje, da zavzamejo stališče proti novemu odboru.

Slovenska brezbrilnost

Nedavno se je zadr domač Nemec, ko je natak položil preden »Pariser Tageszeitung«: »Zakaj imate take svinjske liste? Ni mi znano, da bi se kdaj razjezil kak Slovenec zaradi česa podobnega, piše J. Kocmur v »Sloveniji«. Saksonec, Pomorjanec ali kdo drugi dobi pri naš vse liste kakor doma. Zastonj se pa ozira domačin v mnogih lokalih po domačih listih in obzornikih. Če jih energično zahtevaš, jih morda navadno kupiti uslužbeče sam. »Das interessante Blatt« stane letno 286, »L' Illustrazione Italiana« celo 520 din, noben slovenski obzornik ne stane nad 100 din. Tuji obzorniki se valjajo po naših lokalih kar v več izvodih, domače pa zaklepajo. Enako je z razglednicami. Glede narodne zavednosti smo prvi res le v velikih besedah.

Klerikalizem na Hrvaškem

»Klerikalizem je bil vedno za pravo hrvaško zavest največji neprijatelj. Nenačelovalen z ene, a internacionalen z druge strani, se je, nasičen z jezuitskim geslom, da cilj pospejuje sredstvo, spretno skrival pod masko nacionalizma, da bi ga še v istem trenutku izdal. Prva hrvaška narodna politika zahteva popolno osvoboditve od klerikalizma...« je napisal v »Jugoslovanskih novinah« Veljiko D. Kuprešanin. »Obzore« pa dodaje, da bi takšno piševo mnenje ne odobrili niti Jelčić, niti Strossmayer, Starčević ali Radić. Hrvatska katoliška duhovščina nima danes svoje stranke, pomaga Hrvatom v njihovem narodnem boju in pozivi Kutrešanina, naj se vsi napredni elementi Hrvatske združijo proti klerikalizmu, ne bodo zaleteli,« dostavlja list.

Jugoslovani v španski vojni

»Delavska politika« prinaša podatke o sodelovanju Jugoslovancev v španski državljanski vojni. Vseh naših državljanov je bilo 1500 na osrednjem bojišču pri Madridu, 200 v Avstriji, Slovencev je bilo blizu 400 ali 26% vseh Jugoslovancev v Španiji. V srednjem delu španskega bojišča je padlo 200 Slovencev, v Asturiji 30, skupaj znašajo slovenske žrtve nad 50% vseh padlih Jugoslovancev. List dostavlja, da je zato padlo toliko Slovencev, ker so bili slovenski prostovoljci kot najhrabrejši dodeljeni najnevarnejšim frontnim odsekom, iz Trbovelj je bilo v Španiji 12 rudarjev, ki so vsi našli smrt v tujini. Pripadali so tako zvanim Čankarjevi četmi.

Novice

V delu za narod ni oddiha

Ko boste delali načrte za počitnice in taborjenje, dobro premislite, kam pojdete — Pojdite med ljudstvo, spoznajte ga in mu pomagajte, ker koristite s tem sebi in vsemu narodu!

Blíža se čas, ko bodo šli Sokoli, skavti in gozdovniki na taborjenje, kjer bo krepila mladina svojo telesno moč. Prav je tako. Mladina, ven iz objema hladnih mestnih zidov, proč od prašnih in vročih ulic, v prosto naravo!

Toda — v današnjih časih, ko so naši narodni interesi ogroženi, ko se Slovenci vedno bolj zavedamo, da moramo prav natančno prislusniti utripanju življenja celega slovenskega naroda in spoznati do kraja njegove razpore in potrebe ter temu spoznanju odgovarjajoče usmeriti vse svoje delo, je treba silno trezno premisliti, kako naj se izrabi tudi najmanjši košček delovanja posameznih društev v dosegu tega smotra. Zato naj se združijo telesno vzgojno delo z narodno vzgojnim in počitniškim, taborjem časa tako, da bodo v bodoče čim številnejši tabori organizirani ob severni meji in na Kočevskem.

Doslej je bila takšna praksa, da so taborili Sokoli, skavti in gozdovniki večnoma v Savinjski dolini, ob Krki in ob Savi, ob Bohinjskem jezeru in v obmorskih krajih ter na otokih. Severne meje in Kočevske pa so se vsi dosledno izogibali. kakor da tamkaj ni naravnih lepot, prilik za sport in turistiko ter možnosti za oskrbovanje z živčevjem. Dejstvo pa je, da je slovenska zemlja povsod lepa, da je najti ob Dravi, Mežici, Muri, Pesnici, Lendavi, Kolpi in Riniži dovolj tabornih prostorov ter da bo mogoče povsod dobiti potrebne življenjske dobrine.

Samo pogledimo, kako so v tem oziru podjetni tujerci: Iz Vojvodine so prišli taboriti Nemci in Kolpi zato, da so lahko imeli stike s Kočevarji. Na Pohorje, v Apaško kotlino in drugam so prihajali taborniki iz biv. Avstrije in Nemčije! In mi? Le čim dalje v stran od teh krajev!

S to tradicijo so prelomili naši akademiki in brezposelni učitelji. Njihovi tabori ob severni meji so imeli lepe uspehe. Taborniki so svojo narodno zavestno močno poglobili ob spoznanjih in delu na terenu, istočasno pa so s tečajji, predavanji, filmi in obiski vzbudili pri naših ljudeh vero v to, da so pripadniki

naroda, ki jih ne bo zatajili.

Po tej poti bi morali začeti hoditi tudi Sokoli, skavti in gozdovniki. Toda tabori v narodno ogroženih krajih morajo biti skrbno pripravljivi. Njihovi programi ne smejo vsebovati samo telovadbo, kopanje, turistiko, tabornih večerov s petjem, burk in priložnostnih predavanj. Mnogo več se zahteva od teh taborov. Njihovo načrtno pripravljeno delo naj seznanja tabornike z geografskimi, gospodarskimi in družbenimi razmerami v določenem predelu. Nadalje naj to načrtno delo ugotovi, kako bi se mogel izboljšati gospodarski in kulturni položaj ljudstva ter v kakšni obliki naj doprinese vsak posameznik k delu za narodni napredek.

Razumljivo je, da vodje taborov ne bodo zmogli tega dela sami. Zato pa naj stopijo društva v stike z lokalnimi kulturnimi delavci, z učitelji, zdravniki, duhovniki, kmeti, delavci in z drugimi. S

pomočjo teh naj se sestavijo delovni načrti in delo izvede. V kolikor ne bi bilo na terenu takšnih kulturnih delavcev, bo mogoče dobiti iz učiteljskih in akademskih vrst ljudi, ki so živeli na podeželju in ga raziskovali. Če ne bodo mogli društva nositi vseh stroškov za vzdrževanje, potem bodo neovmorno priskočili na pomoč CMD, JUU in kr. banska uprava. V vrstah mariborskih, prekmurskih in sploh slovenskih akademikov, v odsekih »Učiteljski pokret« in »Ženski pokret« pri JUU in Ljubljani, nadalje pri Narodnoobrambnem odboru obmejnih učiteljskih društev, pri Socialno-ekonomskem inštitutu in drugod, pa so prav gotovo ljudje, ki se bodo z vneto in z znanjem priključili delu teh taborov.

Pri vsem pa ni treba drugega, kakor dovolj volje za izvršitev narodne dolžnosti! Obmejni in kočevski kraji kličo tabornike!

Kaj zahtevajo mestne občine

SKORAJ VSE MESTNE OBČINE V DRŽAVI SO V TEŽKEM POLOŽAJU IN ZAHTEVAJO UKINITE V RAZNIH BREMEN.

Po zaključitvi kongresa Zveze mest v Beogradu je bil redni občni zbor na katerem je bilo sklenjeno, da se prenese dež Zveze mest iz Zagreba v Beograd. V upravni odbor Zveze mest pa je odšel zastopnik upravnih odborov mesta Celja namesto mariborskega upravnega odbora. Na občnem zboru je bila prečitana resolucija, ki je naglaševala slabo finančno stanje naših mest in splošno prezadolženost, ki se z vsakim dnevom povečava. Za naloge, ki jih zahteva država od mest bi bila potrebna znatnejša denarna sredstva. Država in banovina kratkotaloma valita na mesta gotove finančne obveznosti. V interesu mest in države same je, da se končno pristopi k ureditvi vseh teh težkih vprašanj.

V sprejeti resoluciji so zahtevali, naj vlada takoj izda glede na težko stanje mestnih občin zakon o financiranju mestnih občin. Če se prenesejo v okrilje mestnih uprav gotova dela, naj se tudi zago-

tovijo stroški občinam, ki jih imajo s temi deli. Vse načrte, ki jih namerava vlada izdati, naj pošlje popreje Zvezi mest v proučitev. § 10. uredbе o mestnih hranilnicah škoduje pravilnemu razvoju mestnih občin ter se naj kot tak ukine. Stroške za vzdrževanje sodišč in mestnih policij naj prevzame država nase. Ukinejo se naj občinski prispevki za vzdrževanje bolnišnic in za zdravljenje bolnikov. Ker služijo občinski dohodki mestnih podjetij za splošno dobrobit prebivalstva, se naj ukinejo davki na mestne nepremičnine in na mestna podjetja. Ukine se naj nadalje obveznost plačevanja občin za stanarine učiteljskemu, veroučiteljskemu ter obveznost vzdrževanja okrajnih načelstev. Za gotove pose, ki jih upravljajo mestne občine, naj ne pobira taks država, ampak mesta. Vlada naj tudi pomaga mestom, ki bodo prosila pomoč za izvedbo regulacijskih načrtov; saj so regulacijski fondji po navadi vedno šibki.

ZAPOMNITE SI

Kvik

PROIZVAJA: UNION, ZAGREB

c. Prizivna razprava pri apelacijskem sodišču v Zagrebu proti morilcu Zabukošku, ki čaka odločitve v celjskih zapirih, bo 4. julija.

c. »Nadobudna mladina«. 12 letni šolar Grobovšek Slavko, sin posestnika iz Ponikve ob juž. žel. je sel s svojim sošolcem iz šole proti domu. Med poljo sta se sprla. V prepiru je sošolec z nožem zabodel Grobovška v levo stran reber in ga težko poškodoval. Ranjenega Grobovška so prepeljali v celjsko bolnišnico.

c. Davčna uprava razglasa: Radi pravilne odmere specialnega doprinosca k fondu narodne obrambe morajo oni davčni zavezanci, ki imajo 3 ali 4 ali več živih zakonskih otrok izpod 21 leta starosti, vložiti pri davčni upravi v letu prijavo ter navesti imena, dan mesec in leto rojstva njihovih otrok. Prijavitelj morajo tudi oni starši, davčni zavezanci, ki so imeli 3 do 4 ali 5 in več otrok izpod 21 leta, a so umrli ter navesti njihova krstna imena, podatke rojstva in datum njihove smrti.

Pluj

DVA PODTAKNJENA POZARA.

V noči od sobote na nedeljo je nastal ogenj pri Ogrincu Milincu na Sp. Hajdini. Zaželo je goriti v skednju. V glavnem se je posrečilo rešiti premočnine. Skode je za 20.000 din, zavarovano pa je za 10 tisoč din. To je že letošni šest podtaknjeni požar na Hajdini. Zločinca roka zažiga v prvi vrsti slamnate hiše. — Pos. Znidarič Francu v Sobetlinih pri Sv. Marku je nekdo zažgal hišo. Rešili so malo. Nekaj živine je našlo smrt v ognju.

o Mesnih cenah. V smislu zakona o pobljanju draginje so bile mesečne določene cene: I. 9—11 din in II. 7—9 din. V resnici pa se prodaja meso navadno po 12 din. Ker pa komentari vemo, da se živina plačuje po 2—4 din, bi bilo želiti, da oblastva prepreči nadaljnje izkoriščanje prizadetih in izigravanje zakona o pobljanju draginje.

Prizadeti. V vandalizem. Neki starejši »gospod« se je spozabil in polomil krone še komaj vsajenim sadnim drevesom ob vurbški cesti pos. Krepeku Maksu. Temu »gospodu« so že na sledu.

o Češnje so poskočile od 150 na 2 din liter, ker jih ni več toliko na trgu. Zaradi neprestanega deževja pokajo in gnijejo že na drevesih.

o Okoli 300 Sokolov je v nedeljo pohlelo iz Pluja na zlet v Mursko Soboto.

»Gospod ravnatelj, ali smem danes oditi ob 13. uri?«

»Ali je danes zopet pogreb vaše babice?«

»Ne, moja druga babica se mož!«

Če ni železniških zapornic...

PO SREČNEM NAKLJUČJU PRI GOR. RADGONI NI PRIŠLO DO DVEH TEŽKIH NESREČ.

Ko je minuli petek privozil s svojim avtomobilom iz Gor. Radgone trgovec g. Fidler Alojz proti Slatini Radencem, ga je na križišču železniške proge pri Črešnjeviški opekarni domala zadela huda katastrofa. Iz Radencev je v tem času privozil vlak. Ker pa je proga na tem mestu radi vsledine nepregleda, Fidler ni opazil prihajajočega vlaka, ki je pri prevozu preko železniške proge zadel ob zadnji del avtomobila ter ga prevrnil v občestni jarek. Le srečnemu naključju je pripisati, da se tu občestni teren vzdiguje, sicer bi bilo po Fidlerju in njegovih dveh spremljevalcih, Poškodovan je le avto.

V nedeljo pa je na istem mestu domala zadela nesreča mariborski avtoBUS, ki je vozil proti Radencem ob času, ko odhaja v isto smer tudi zadnji večerni vlak. Duhaprisotni sofer g. Avgust Vezjak je v zadnjem hipu zaustavil avtoBUS ter krenil nekoliko ob stran ceste, kar ga je rešilo pred usodnim trčenjem z vlakom. Skrajni čas bi bil, da se pred 10 leti na tem mestu iz neznanega vzroka odstranijo zapornice nemudoma zopet vrnejo, sicer se bodo občutne nesreče v bodoče ponavljale in povzročale brez dvoma znatnejšo škodo, kakor bi veljala nabava novih zapornic.

Na policiji je priznal, da je srebrni jedilni pribor ukradel svojemu delodajalcu v nekem hotelu v Rogški Slatini.

c. Stanje obseh ponesrečencev železniškega karambola pri Medlogu se je obrnilo na bolje. Kuder je bil v nedeljo že v agoniji, stanje pa se mu je nenadoma preokrenilo in izgleda, da bo skrbna nega zdravnikov oba ponesrečenca rešila. c. Nesreči. 43-letnega delavca Jožeta Kostomaja iz Prosenjskega pri Sv. Juriju ob juž. žel. sta pri delu zgrabila dva vozlička, ga stisnila in mu zlomila levo nogo v gležnju. — 13-letni Bogdan Celofiga v Gaberju je padel pri igranju in si zlomil levo roko pod komolcem. — Oba se zdravita v celjski bolnišnici.

Dvojni roparski umor v Medlogu

VEČ ROPARJEV JE SINOČI V MEDLOGU PRI CELJU USMRTILO ZAKONČA ANTONA IN ROZALJJO OCVRK, NAKAR SO POPOLNOMA OPLENILI GOSTILNO.

Celje, 20. junija.

Jedva se je nekoliko poleglo razburjenje zaradi vlomna in napada pri Romovih na Polnah, že se je danes v jutranjih urah razširila po Celju in Savinjski dolini vest o strahovitem dvojnem roparskem umoru v Medlogu v gostilni poleg levškega mostu. Tu sta imela v najem gostilno zakonca 47-letni Anton in 32-letna Rozalija Ocvrk. Z njima je živela tudi rejenka 20-letna Juljana Terčič, ki je čez dan hodila na delo v Celje, zvečer pa se je vračala k Ocvrkovim. Sinoči je prišla Juljana domov okoli 21. ure. Pokoncu sta bila še oba Ocvrkova, ki sta sedela pri večerji, in gostilni pa je bil Franc Veselak iz Levca. Po večerji je Veselak odšel iz gostilne, ostali pa spat. Terčičeva je šla spat v drvarnico, ki jo je za njo Ocvrkova še zaklenila. Pol ure nato je rejenka Terčičeva zaslišala stopenje okoli hiše, pes je pričel lajati, takoj nato pa je

počil strel, ki je bil verjetno namenjen psu. Roparji — ki jih je bilo, sodeč po okoliščinah, več — so nato vdrli skozi podstrešje v hišo. Terčičeva je nato silala, kako je nastal v hiši rop in živketanje steklenic. Kmalu nato pa vpletje gostilničarke Rozalije. Zaporodoma je nato padlo šest strelcov, ki so usmrtili oba Ocvrkova, ki so ju roparji vrgli s postelje in nanju zmetali posteljnino in razne predmete. Premetali so celo stanovanje. Po zatrljanju poznavalcev razmer so odnesli s seboj več zlatnine in denarja ter drugih dragocenosti.

Na kraj umora so prišli orožniki in predstavniki oblasti. Uvedena je bila takoj stroga preiskava. Vsa širna okolica je bila cenzirana od orožništva, ki zasleduje morilce. V zvezi z umorom so med dopodanskimi urami aretirali nekoga moškega, neki drugi možki pa je ušel.

o. Nove upokojitve učiteljske. Upokojeni so: šolski nadzornik v Mariboru Karel Alt, učiteljica ročnih del v Račah Marija Pavšek, učitelj v Pologu Viktor Pirker in učitelj Karel Golmajer iz Vuzenice.

o. Spremembe na sodiščih. Pravosodno ministrstvo je imenovalo za namestnika državnega tožila v Murski Soboti Bogdana Lendovška, sodnika okrožnega sodišča v Varaždinu. V 3/2. skupino je napredovala starejšina okrajnega sodišča v Prevaljah. Vetril Albin, zvanjenik pri okrajnem sodišču v Marenbergu, je postavljen za kanclista na dosedanjem mestu.

o. Za proslavo 550 letnice kosovske bitke je dovoljena četrtinska vožnja; olajšava velja za odhod od 24. do 28. t. m., za povratek pa od 28. t. m. do 3. julija.

e. Sv. Planina nad Trbovljami. Društvo kmetskih fantov in deklet priredi 25. junija članski izlet na Mrzlico. Odhod ob 5. uri zjutraj iz Planinske vasi.

o. Več diplomiranih inženirjev in arhitektov. Ministrstvo vojske in mornarice je razpisalo v »Službenem vojnem listu«, da potrebuje več diplomiranih inženirjev in arhitektov.

Celje

c. Pozdravni večer pariškemu in varšavskemu zmagovalcu, načelniku Sokolškega društva Celje-matica br. Gričič, bo drevi ob 20. v veliki dvorani Narodnega doma.

c. Umrli so: v celjski javni bolnišnici 37-letna žena dnarja Marija Podrepšek iz Celja. Cesta na grad, ki je, kakor smo včeraj poročali, padla s češnje na plot ter dobila težke poškodbe, katerim je podlegla; 22-letni dninar Maks Nemeč od Sv. Jeronima pri Vranskem. Na Dobrovi pri Celju pa 68-letni posestnik Škore Aleksander.

c. Aretirali so v Celju 17-letnega delavca Josipa B. iz Rogške Slatine. Po mestu je prodajal srebrni jedilni pribor.

Maribor

Vzorno delo Francoskega krožka

VISOKO PRIZNANJE PIONIRJEM, KI S POZRTVOVALNIM DELOM UTRJUJEJO PRIJATELJSTVO MED JUGOSLAVIJO IN FRANCIJO.

Francoski otroški vrtec in mladinski tečaj Francoskega krožka v Mariboru so zaključili v soboto šolsko leto z izredno dobro obiskano in lepo uspešno slovesnostjo, ki jo je počastil s svojo navzočnostjo g. R. Remérand, francoski konzul v Ljubljani. V prisrčnem govoru se je zahvalil g. konzul za prijazno dobrodošlico predsednika društva senatorja gosp. dr. M. Ploja; z iskrenimi besedami se je spomnil zaslug pokojne ustanoviteljice društva, gospe Marije Maistrove, in je izrazil globoko hvaležnost francoske vlade vsem onim, ki z vztrajnim delom širijo znanje francoskega jezika in francoske kulture in tako poglobljajo in utrjujejo prijateljstvo med obema narodoma. Nato so se vrstile v živahnem tempu točke sporeda: pesnice, recitacije, prizori iz otroškega življenja, pomenki o igračah in živilih in končno pravilna igra o rdeči kaptici s prologom, pevskimi vložki, skupinami palčkov in vil, ki jo je v ta namen priredila gospa B. Vrečkova sama.

Trg v znamenju češeni

Zadnje dni je trg docela v znamenju češeni. Tako je bilo preteklo soboto pripejanih na trg 30 vozov češeni, ki so jih prodajali kg od 4—8 din in liter od 1.50 do 3 din. Zatem je bilo največ krompirja (16 vozov), ki se je prodajal kg od 0.75 do 1.25 din. Ostala živila so se prodajala po naslednjih cenah: čebula kg 6 din, česen kg 10 din, zelje kg 4 din, kislje zelje kg 3 din, kumarke kg od 2 do 6 din, paražitniki kg 12 din, stročnati fižol kg od 10 do 12 din, grah v stročju kg od 2

POČITNIŠKI ANGLEŠKI TEČAJ

Meseca julija bodo v Mariboru počitniški tečaj za angleščino, ki jih prireja Društvo prijateljev angleškega jezika in kulture v Mariboru in ki se jih udeležijo angleški dijaki (20—30 visokosolcev) in naši dijaki in drugi interesi iz države. Potrebno je veliko število sob. Vljudno prosimo vse one, ki zamorejo proti primerni odškodnini oddati enoposteljno ali dvoposteljno sobo (po možnosti blizu parka, Vesne in Dijaškega doma), da to čimprej prijavijo v predpoldanskih urah v Mestnem turističnem uradu na Slomškovem trgu 11 priliježe.

m. Banovinski odbor društva Rdečega križa poziva člane, da se udeležijo proslave 550-letnice kosovske bitke, ki bo na letošnji Vidov dan 28. t. m. Udeležencem je dovoljena četrtinska vožnja po železnicah.

m. Sprememba na sodišču. Sodnijski pravnik Franc Derencin je položil pri apelacijskem sodišču v Ljubljani sodniški izpit ter je obenem dodeljen državnemu tožilstvu v Mariboru.

m. Mariborski trgovski pevski zbor se je odzval povabilu Trk. gremija v Murski Soboti in nastopil v soboto zvečer na Prekmurškem tednu. Pod vodstvom pevovodje D. Cibica je zapel celo vrsto umetnih in narodnih pesmi, za kar je želi splošno odobravanje. Naslednji dan — v nedeljo — se je zbor udeležil sokolske pletetne svečanosti na grobovih padlih Sokolov-legionarjev, kjer je odpel Gerbičev »Molitev« in »Oj Doberdoba«.

m. Maturantom 1924 mariborskega učiteljskega Naša 15-letnica se vrši z istim sporedom šole v ponedeljek, 3. julija, in ne, kakor je bilo javljeno prvotno! m. Rezervno kolo in pnevmatiko je izgubil med vožnjo od Maribora proti Sv. Lenartu v Slov. goricah neki italijanski podjetnik iz Reke.

m. Traverza je padla na nogo delavcu drž. železnice Francu Repolusku ter mu jo težje poškodovala. Nesreča se je zgodila v delavnici drž. železnice.

m. Tihotapstvo s saharinom. Ob Dravi so zajeli finančni organi znanega mariborskega tihotapca R.-la z dvema kilogrami. Pobjegli sin se je vrnil. Pred dnevi smo poročali, da je pobjegnil od doma 11letni Franc Babič z Meljske ceste. Za dečkom dolgo ni bilo nikakega sledu, dokler se ni pojavil fant v neki gostilni na Koroski cesti, kjer je gostilničarju povdal, kako je z njim. Gostilničar je takoj obvestil bližnjega stražnika, ki je odpeljal izgubljenega sina zaskrbljenim staršem. Fant je ob-

Starši in otroci, ki so napolnili dvorano do zadnjega kotička, so z zanimanjem sledili dogodkom na odru in so veselo ploskali malim igralcem. Strokovnjak pa je lahko z zadovoljstvom ugotovil glede jezika in izgovorjave uspehe, ki jih more doseči samo izvrstni učitelj z vztrajnim delom v ugodnih prilikah, kakor jih nudijo tečajji Francoskega krožka. Govor in igra sta tudi pričala, da otroci ne ponavljajo praznih besed, ki jih ne razumejo, ampak da jim je vse to globoko doživetje in da je vsaka beseda povezana z jasno predstavo. Zato sta gospe C. D'Acario in B. Vrečko, ki že mnogo let posvečata tem tečajem vso svojo pedagoško spretnost in neumoren trud, v polni meri zaslužili prisrčno zahvalo staršev, otrok in vodstva Francoskega krožka ter čestitke, ki jim jih je izrekel gospod konzul. Otrokom pa bo to, česar se sedaj igraje naučijo, pozneje dobro došlo kot podlaga za resnejši jezikovni študij.

do 4 d'n. Sadje se je prodajalo v kg: jabolka od 6 do 10 din, suhe slive od 8 do 10 din, jagode od 8 do 12 din (in od 4 do 10 din liter). Rbe ke: mrene po 9 in 10 din, helce po 8 in 9 din in morske rbe od 11 do 18 din. Liter smetane je stal od 7.50 do 10 din in liter mleka 1.50 do 2 din, jalo se je prodajala kom. po 50 in 75 para. Dosti je bilo na trgu piščancev, ki so jih prodajali od 20—60 din kg. Sladko seno se je prodajalo po 60 in kisljo po 45 din, otava po 60 din in slama po 40 din.

ljubil, da ne bo nikoli več pobjegnil od doma.

m. Tihotapec z igralnimi kartami pri Treh ribnikih. Mariborski finančni organi so zatolili pri Treh ribnikih starega tihotapca G. iz Zagreba. V tihotapčevih nahrbtniku so našli 76 paketov igralnih kart.

m. Znova tatvine. V Taborski ulici je odnesel neznan tat iz stanovanja Jožice Kovačičeve srebrno žensko zappesto uryo in 500 din gotovine. Skode je okoli 1000 din. — V isti ulici malo naprej pa je ukradel neki delavec prevozniku Alojzu Lahu 3000 din vredno pnevmatiko ter jo prodal nekemu mariborskemu mehaniku za 6000 din.

m. Neznani kolesar je povozil na Ruski cesti postrežnico Albino Vamperlovo iz Levstikove ulice ter ji prizadel poškode po rokah in po obrazu.

m. Nesreča z motorjem. V bližini Maribora se je ponesrečil z motorjem trgovec in posestnik Roman Zajčnik iz St. Jerneja pri Ločah. Zajčnik, ki se je občutno poškodoval po obrazu in kolenih, se je zatekel po prvo pomoč v bolnišnico.

* Premkurje vabi! V nedeljo, dne 25. junija na splošno željo avtokar-izlet v Mursko Soboto na »Prekmurški teden« za le 50 din. Zasukarajte si mesta pri »Putnik-u«.

* Občni zbor »Ljudske samopomoči« v Mariboru se vrši potom delegatov v nedeljo, dne 2. julija, ob 10. uri v lastni palači.

* Putnikove vesti: Zveza izseljeniških organizacij je odprla v Vignju na polotoku Pelješku, nasproti otoku in mestu Korčuli, turistično restavracijo v zvezi z delom turistične gospodinske šole. Mestece Viganj je postalo priljubljeno letovišče šolske dece in njihovih roditeljev. Stanovanja za goste so v udobnih domovih in vilah kapitanov in brodalastnikov, dočim se hrana dobiva v turistični restavraciji. Cene za kompletni pension so zelo nizke, lahko rečemo najnižje na Jadranu. Viganj leži med godzdnimi grški polotoka v divnem korčulanskem kanalu, v kraljevstvu palm, pomaranč in limon. Roditelji, ki želijo prebiti s svojimi otroki šolske počitnice v Vignju, se morajo vnaprej javiti Direkciji Turistično-gospodinske šole Korčula-Viganj, zadnja pošta Kučište, Primorska banovina.

* V nedeljo, 25. junija ob 15. prirediteljski Zveze Maistrovih borec v gostilni tov. Franja Resnika v Sv. Juriju ob Pesnici veselico s tombolo. Prevoz z avtobusi ob 14. z Glavnega trga. Cena vožnje za vsakega člana ZMB v Sv. Jurij in nazaj 6 din. Za članstvo ZMB so znižane cene pri jedi in pijači. Udeleženci naj se prijavijo za avtobusno vožnjo v pisarni ZMB v Narodnem domu; pri prijavi se mora položiti prevoznina v gotovini, vsak prijavec pa prejme prevozni listek. Prijave se zaključijo v nedeljo, 25. junija ob 12. uri. Karte za tombolo komad 3 din so na razpolago v pisarni ZMB. Kolo sreče bo razdelilo 14 krasnih tombol, 2 moški in 2 ženski kolezi itd., ter še 400 drugih, lepih dobikov. Maistrovi boreci, prijatelji in somišljeniki! Poslužite se ugodne prilike za lep tovariški sestanek in udeležite se prireditve polnoštevilo!

* ZLET V SOFIJO. Sokol Maribor-matica poziva svoje članstvo, ki se hoče udeležiti zleta v Sofiji, da se najkasneje do dne 21. junija t. l. do 20. ure prijavijo v društveni pisarni — v Sokolskem domu na Aleksandrovi cesti. Vsak naj prinese s seboj svojo sokolsko legitimacijo in znesek za zletno značko in to: netelovadci 76.—, telovadci 60.—, naraščali pa 28.— din. Vložiti je tudi denar za zamienavo — največ 3000 din. Zdravo! — Uprava Sokola-matica.

* Upravni odbor Podpornega društva želi del. in uslužbencev v Mariboru sklicuje za nedeljo, dne 9. julija t. l. ob 8. uri zjutraj redni letni občni zbor društva s sledečim redom: 1. Ovoritev in čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора. 2. Poročilo upravnega odbora; a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika. 3. Poročilo revizorjev. 4. Določitev višine prispevkov in podpor. 5. Sklepanje o pravočasno predloženih skupinskih predlogih. 6. Sprememba pravil. 7. Sklepanje o naložnini in uporabi društvene imovine. 8. Ivolitev upravnega in nadzornega odbora. 9. Služajnosti. Občni zbor se vrši v dvorani Sokolskega doma v Mariboru, Aleksandrova c. št. 5 (prej Union).

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Uradni tečaj: London 206.12—209.32, Pariz 116.37—118.67, New York 4384.25—4444.25, Zeneva 995—1005, Amsterdam 2337.20—2375.20, Berlin 1770.12—1787.88, Bruselj 748.50—760.50. Tečajji na svobodnem trgu: London 256.40—259.60, Pariz 144.81—147.11, New York 5457.91—5517.91, Zeneva 1237.02—1247.02, Amsterdam 2307.44—2345.44, Bruselj 931.10—943.10.

Elekti. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 462—466, 4 odst. agrarji 62 d, 4 odst. sev. agrarji 59—60, 6 odst. begl. obv. 87,50, 6 odst. dalim. agrarji 87 d, 7 odst. stab. pos. 100 d, 7 odst. inv. pos. 100—100,50, 7 odst. Blair 94,50 bl, 8 odst. Blair 102 bl. Delnice: Nar. banka 7500 d, PAB 212d., Trbovlje 173—174.

Zgodba okoli zarubljenih podob

Pred dobrimi desetimi leti je umrl v Vučenici v Dravski dolini posestnik in akademski slikar Oskar Pistor. Bil je umetnik, zato tudi njegova življenjska pot ni bila z rožicami postлана. Ko je umrl, je ostalo za njim precej otrok, prezadoženo posestvo, upniki in tudi 35 zastavljenih slik v zastavljalnici Pavle Remove v Mariboru. Njegova žena sedaj že nad 70 let stara Ana Pistorjeva je bila prepričana, da so slike njenega moža neprecenljive vrednosti, zato je bila ena izmed njenih prvih skrbi, rešiti umotvore svojega pok. moža iz zastavljalnice. Obrnila se je na starega mozevega upnika odvjetnika dr. Tomšiča, ki se je dal pregovoriti ter je dal Pistorjevi 6.452 din in nekaj nato še 3.500 din. Obenem sta Pistorjeva in njen sin Odoaker podpisala pri odvjetniku ptičilo, da so slike do izplačila dolga njegova lastnina. Poleti nato je bila razstava Pistorjevih slik, na kateri jih je bilo tudi nekaj prodanih. Odvjetnik je zahteval denar za povračilo dolga in nazadnje Pistorjevo celo tožil. Prišlo pa je do poravnave, pri kateri je Pistorjeva vdova priznala svoj in možev dolg pri odvjetniku dr. Tomšiču. V naslednjih letih je dr. Tomšič izročil Pistorjevi več slik njenega pokojnega moža, ki jih je vdova rabila za različne razstave. Ko jih je dr. Tomšič zahteval nazaj, pa vdova ni hotela n'česar več slišati. Zategadel je odvjetnik predlagal rubež in dal zarubiti slike, ki so ostale še v njegovi pi-

Sem ozek, tanek, vitek kakor jelka a jutri vam predstavil bom debelka.

* Prostovoljna gasilska četa Pobrežje javlja, da bo priredila veliko tombolo 2. julija na letnem telovadišču. Glavni dobiček 3000 din.

* Spored »Putnikovih« izletov: 25. junija: Murska Sobotna 50 din; 28. do 29. junija: Logarska dolina 120 din; 28. do 29. junija: Graz 110 din; 29. junija: Rogaska Slatina 50 din; 1. do 2. julija: Mariazell 200 din; 2. do 4. julija: Dunaj 260 din. — Prijavite se takoj pri »Putnik-u«, Maribor, Celje, Ptui.

Nočna lekarniška služba: (od 17. do vključno 23. junija) Lekarna pri sv. Arelu, Glavni trg 20, tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Kino

* Grajski kino. Danes prekrasen film o večno zasneženih poljanah »Bela Smrt«. Hilde Sessak, Rene Delgent.

* Esplanade kino. Do vključno četrtka sijajna opereta »Carobna igra« z Mario Eggert.

* Union kino. Do vključno točka »Ko topovi zamolče«, vefelimi iz vojne in povojne dobe, pretresljiva vsebina. — Spancer Tracy, Franchot Tone in Gladys George.

Radio

Sreda, 21. junija
Ljubljana: 12. Mandoline in balalajke; 13.20 Radijska šramel; 18. Mladinska ura; 18.40 Kulturna slika Novega mesta; 20. Prenos iz ljubljanske opere, med odmori napovedi in poročila. — Beograd: 17.20 Popolnanski koncert; 19.05 Koncert šramel kvarteta; 20. Prenos iz opere. — Sofija: 18. Popularni koncert; 19. Goudonova opera »Faust«; 22. Plesna glasba. — Praga: 21. Sukova simfonijna pesnitev »Poletna pravljica«. — Berlin: 20.45 Velik koncert Bacha, Beethovna in Gounoda. — Dunaj: 21. Srečanje dunajskih simfonikov. — Bratislava: 20.20 Zabavni koncert RO. — Breslau: 20.15 Plesni večer. — London National: 18.45 Mozartova opera »Don Juan«, prenos s festivala. — Toulouse: 20.30 Odločki iz operet.

sarni. Vdova pa je izjavila, da so slike »rodbinske ter kot take nezarubljive. Spor se je razvil naprej in za 14. sept. 1936. je bila razpisana dražba vseh Pistorjevih slik. Dan pred dražbo pa so Pistorjevi otroci izjavili na okrožnem sodišču v Mariboru, da jim je si ke podaril oče, 38 pa njihova mati potem, ko jim je 1932. leta požar uničil hišo in ostale očetove slike. Zadržje je mati celo prisegla. Obenem je vložila Pistorjeva tožbo proti odvjetniku dr. Tomšiču z motivacijo, do so slike last Pistorjevih in da niso bile nikoli zastavljene dr. Tomšiču. Oktobra 1. 1936 pa sta Pistorjeva in njen sin Odoaker poslala celo ovadbo na odvjetniško zbornico v Ljubljani, kjer sta obirno utemeljevala, kako se je hotel dr. Tomšič samolastno polastiti njihovih slik, kako jih je prevaril zaradi zastavljenja, da slike niso bile nikoli zastavljene, kratkoma, da hoče odvjetnik s svojo brezvestnostjo uničiti njihovo premoženje in spraviti na nič Pistorjeve otroke.

Zaradi teh žalitev in lažnih izpovedi pred sodišči sta se morala Ana Pistorjeva in njen sin Odoaker že nekajkrat zagovarjati, pri zadnji razpravi pa ju je okrožno sodišče obsodilo vsakega na mesec in 10 dni zapora. Državni tožilec se s sodbo ni zadovoljil ter je prijavil rev'zijo procesa. Tako usoda Pistorjevih slik vedno ni zaključena.

Kultura

Klemenčičeva zgodovinska čitanka

Za okrepitev narodno - državljanske zavesti ne zadostujejo samo lepe besede ali udarna gesla na pr. ob času volitev, temveč je za to potrebna poleg socialne pravičnosti v družbi tudi pravilno usmerjena domača in šolska vzgoja. Kakor domoznastvo na nižji stopnji, tako je tudi zgodovina, če jo prav pojmuje, in razlagamo, tisti predmet, s katerim lahko gradimo zdravo državljansko prepričanje in doživljanje. Ne mislim na kako suhoparno pojmovanje zgodovinskih podatkov, temveč na življenjsko-vzgojno poudarjanje, zgodovinskega razvoja, ki ga je prebuditel narod v svoji preteklosti. V tem pogledu bi mogli maršalkaj očitati današnji »šolski zgodovinar«, kakršna se izraža v dolgočasnih šolskih tekstih.

Po izdaji knjige »Sodobni zgodovinski pouk«, ki je lani izšla pri Sloven. šolski matici, opažamo hvalevredno dejstvo, da bo skušala kreniti tudi šolska zgodovina na sodobnejša pota in to pod težo novejših mladinoslovnih izsledkov, ki določajo zgodovinskemu pouku druge smeri in oblike kakor lih je zagovarjala herbar-tovska šola. Sodobnejši zgodovinski pouk zahteva med drugim bolj doživljajno stran zgodovinskega znanja in čutenja v najrazličnejših didaktičnih oblikah ter v življenjskih zvezah, ki jih deca najlaže sprejema in pojmuje ne samo razumsko, temveč tudi s srcem, čustvom in voljo, torej vsestransko...

Nedavno je izšla pri Mladini, matici prva taka zgodovinska čitanka »Iz starih in novih časov«, ki ji je avtor **Vlado Klemenčič**, znani mladinski pisec in sotrudnik »Našega roda«. Klemenčičeva knjižica je tako delo, ki nima na našem književnem trgu še nobenega tekmeča in ki bo s pridom služila učiteljem in učencem pri izgraditvi doživljajskega zgodovinskega pouka. Potrebno se mi zdi poudariti, da ta knjižica ni pisana za kake bolj ali manj poklicne zgodovinarje, ki bi najbrže v njej pogrešali točnejših zgodovinskih podatkov, bolj jedrnatih zaključkov, morda celo več letnic... pač pa je to delo sestavljeno v prvi vrsti za učence, ki gledajo v preteklost svojega naroda z drugače radovednimi očmi, kakor jim to nudijo znanstveni zgodovinarji ki prirreditelji običajnih šolskih priručnikov, ki dišijo bolj ali manj močno po raznih izvlečkih iz druge, tretje roke. Deco pač predvsem zanimajo zgodovinske podrobnosti in življenjske posebnosti, deca si želi gibanja in dejanja; skratka pestrih zgodovinskih dogodkov in sličic, ki se jim vtisnejo večno v spomin in srce. In Klemenčiču se je posrečilo, da je sam ustvaril (ne prireditel!) take zgodovinske sestavke, črtilce in sličice, ki jim bo kos malone vsak ljudskošolski otrok. Ni ga zapeljala pesniška fantazija ali svoboda, pač pa je ostal vselej na primernem zgodovinskem terenu in predmetu. Samo taki šolski pri-

ročniki kaj veljajo, zlasti v ljudski šoli, ki so plod avtorjeve ustvarjalne sile in moči, kajti navadni izvlečki iz tuje roke ne zgrabijo človeka, še manj otroka v šoli. Klemenčičeva čitanka ni namenjena kakemu določnemu razredu, temveč jo bodo lahko rabili ob raznih prilikah na vseh stopnjah ljudske šole, deloma tudi v nižjih razredih naše srednje šole. V knjižici zasledimo močan poudarek kulturnih dogodkov, ki pač mladino v tej dobi bolj zanimajo, kakor težja politična in državno-pravna gesla. Dobro je tudi to, da se je avtor na splošno držal tudi uradno predpisane zgodovinske tvarine iz slovenske zgodovine ter tako ustregel vsakdanjim učiteljskim potrebam. Prav je storila Mladina, matica, da je ta rokopijska nagrada jeseni s prvo nagrado in ga tudi izdala v nad 26.000 izvodih vsem naročnikom »Našega roda«. Mislim, da lahko služi posrečena Klemenčičeva zgodovinska čitanka založnici za lep uvod v nadaljnje izdajanje podobnih poučno-doživljajskih knjig za slovensko mladino.

Delo je ilustriral H. Smrekar v svojem znanim slogu; nekatere so prav dobre, nekaj pa je za otroško radovednost manj uspeh. Opažamo tudi to, da je založba glede slik precej štedila s prostorom v knjigi, da bi ne prekoračila običajnega obsega svojih publikacij.

Prepričani smo, da bo Klemenčičeva knjižica bogato oplojevala zgodovinske urice v šolah ter pripomogla zgodovini do njenega življenjsko-vzgojnega poudarka v današnjih resnih in težkih časih.

-Až-

KAČIČEV »RAZGOVOR UGODNI«

Kačič, ki spada med klasike dubrovniške hrvatske literature, je zapustil kot svoje najznamenitejše delo »Razgovor ugodni naroda slovinškoga«. Sedaj razpravlja hrvatska »Nova revija« o usodi tega dela, predvsem pa, kolikokrat je bilo natisnjeno. Izšlo je prvič v Benetkah l. 1756. V latinici so izšle pozneje še navadne in tri kritične izdaje, tri v cirilici, po svetovni vojni pa, v prirreditvi prof. Ferda Nikolića l. 1923, v prirreditvi prof. Ivana Šarića l. 1926, in v slovenskem prevodu l. 1929, pri Družbi sv. Mohorja v Gorici. Goriška slovenska izdaja ni popolna, ampak okrajšana. Fra Božo Vucič ugotavlja na podlagi te razprave, da ni doživelo dostje še nobeno hrvatsko književno delo toliko izdaj, kakor Kačičev »Razgovor ugodni naroda slovinškoga«.

k Ludwigo »Roosevelt« v hrvaščini. V založbi »Književnik« v Zagrebu je izšel že dni hrvaški prevod Emila Ludwiga znamenitega življenjepisa sedanjega ameriškega prezidenta Roosevelta. Delo je prevedel Milan Durman.

Sport

Rezultati olimpijskega desetboja

	Robert (R)	Balgavi (Z)	Radčič (R)	Lužnik (M)	Davidovič (Z)	Fillipič (M)
100 m	12	12,5	13	12,5	13,8	12,4
	597	499	414	499	300	517
400 m	55,2	59,1	64,4	59,8	64,5	58,9
	597	474	322	451	319	450
110 m zap.	19,6	21,4		19,4	22,8	19,6
	414	299		429	277	372
1500 m	4,56,3	4,58		5,52	5,37,3	5,58
	434	426		179	233	159
krogla	9,10	10,19	9,62	11,60	8,30	8,92
	382	462	416	584	314	361
disk	26,29	26,76		34,68	24,02	26,36
	349	360		561	297	351
kopje	33,58	31,17		46,12	40,73	31,31
	313	277		518	426	279
višina	135	150	155	165	155	150
	512	462	512	616	512	462
daljava	5,92	5,58	4,99	5,90	4,58	5,99
	538	463	341	562	262	554
palica	2,60	3		2,90	—	3
	364	501		466	—	501
Skupaj	4500	4223		4814	2590	4036
	II.	III.		I.	V.	IV.

Mariborski plavalni klub na PT

Agilni MPK bo v soboto, 24. junija, gostoval v Murški Soboti, kjer bo poleg nekaterih soboških plavalcev prirreditela mariborska ekipa 20 plavalcev propagandno tekmovanje v okviru Prekmurjskega tedna, da bi se tudi izven občega delokroga MPK dvignilo zanimanje za plavalni sport.

SK LJUBLJANA V NEMCIJI

V soboto in nedeljo je gostoval SK Ljubljana v Beljaku in Celovcu ter je prvi dan zmagal proti Villacher SV s 6:2, drugi dan pa dosegel neodločen rezultat proti KAC-u z 0:0.

DOMZLANSKI DISK V PRVEM RAZREDU

Povratna kvalifikacijska tekma med ljubljansko Grafiko in domzalskim Diskom v

Domžalah se je končala z zmago Diska v razmerju 3:1. Ker je bil Disk uspešen tudi v prvi tekmi v Ljubljani z 1:0, bo prišel mesto julesenijskega Kovinarja v prvi razred ljubljanskih skupine.

s Poverljivost SOLNP-a (službeno). Drevi ne bo tečaja.

s Mariborski plavalni klub (službeno). V četrtek, 22. junija ob 18.30 obvezen sestanek članov v Aljaževi sobi hotela »Orel«. Dnevni red: sestava moštva za nastop 24. t. m. v Murški Soboti.

s V tekmi za pokal LNP-a je ljubljanski Mars v Kranju premagal enajstorico Kranja s 7:3 (5:1).

s Na mednarodnem teniskem prvenstvu Francije je v finalu dobla gospodov ameriški par Mac. Neill-Harris z veliko težavo dosegel zmago proti Francozoma Borotra-Brugnon s 4:6, 6:4, 6:0, 2:6, 10:8.

Šah

Mojstrski turnir na Dunaju

Šahovski življenje v Nemčiji je letos v velikem zamahu. Turnir se vrši za turnirjem in mojstri hite iz borbe v borbo. Za eno pa Nemčija na tem polju zelo previdno skrbi: vse prirreditve so skoraj izključno »domačega značaja«. Izjemo je tvoril le turnir v Stuttgartu. Mednarodni šahovski odnosaji so bili skoraj docela prekinjeni. Nemški šah se je zavlil v »lastni molk«, kar poudarjajo uredniki šahovskih rubrik vseh velikih evropskih listov, obžaljujo sedanje zadržanje oficijelnih predstavnikov nemške šahovske organizacije. Jedva je bil zaključen turnir v kopalsku Elster, o čemer je »Večernik« že poročal, že je naslednji dan, 12. t. m. prišel na Dunaju mojstrski turnir, ki je dobil poseben poudarek z udeležbo nemškega šahovskega prvaka Eliskasesa. Turnir poteka v precej naglem tempu. Po 5. kolu sta na čelu tabele znani dunajski mojster Hans Müller in dr. Weil, tik za petami pa jima je Eliskases. Po 5. kolu je stanje naslednje: Müller in dr. Weil 4, Eliskases 3 in pol, Engels 2 in pol, Keller 1 in pol (2), Fink

1 in pol, Becker 1 (1), inž. Stöckl 0 (2) točk.

S turnirja prinašamo odlično zmago nemškega prvaka Eliskasesa nad mojstrom Finkom:

100. IGRA DAMSKEGA KMETA

(5. kolo turnirja na Dunaju)

Beli: Eliskases Črni: Fink

1. S13, d5 2. b5, S16 3. Lb2, L15 (logično bi bilo nadaljevanje g6 in Lg7) 4. g3, e6 5. Lg2, Ld6 (boljša Le7) 6. 0-0, h6 7. d3, Sbd7 8. Sbd2, De7 9. Te1, e5 10. Sh4, Le6 11. e4, d4 12. S15, D18 13. e3, dxe3 14. Lxe3, 0-0 15. D13, Sd7 (priljubno je bilo c6) 16. Se4, Lxe4 17. dxe4, Sg5 18. Dg4, Kf8 19. Tadi, Sf6 20. De2, h5? (potrebno Se8; vendar pa belega napada ni več mogoče zadržati) 21. b4, g6 22. Sxd6, exd6 23. f4, Sh7 24. fxe5, dxe5 25. Lxe5-?, Ka8 26. e5, De8 27. Ld6, Dd7 28. e5, The8 29. e6 (smrtni sunek), bxc6 30. b5, Te8 31. bxc6, Lxc6 32. Db5, Te8 33. exf6, Sxf6 34. Te7? in črni preda.

E. S. BRUCE:

Puščavnikova skrivnost

»V nekakšni zvezi?« se je začudil Eustace. »Saj pištola vendar dokazuje, da je on morilec! Tudi Piper ve to. Zato je postal kar zelen, ko ste povedali, da je bil Page ubit s pištolo iz sedemnajstega stoletja. Zato je tudi storil vse, da bi preprečil najin vstop v Carringtonovo pisarno. Piper ve, da je njegov gospodar morilec, in je najbrž pri zločinu tudi kaj pomagal.«

»Mogoče.«

»Kako mogoče?«

»Najina igra ni prav lahka.« je zamisljeno odvrnil Beekce. »Piper ve, da je bil s pištolo ubit Page, in ve, kdo je morilec: ali on sam, ali Carrington, ali... nekdo drug. Carrington med najim obiskom ni pokazal niti trobice strahu, in se je vedel kakor človek, ki ničesar ne ve, — ki je torej nedolžen. Zato sva zdaj v tako nerodnem položaju. Ali mislite, da je bil Carrington med mojo pohvalo tako navdušen, da je pozabil na pištolo? Ali pa, da je toliko prismojen? To je mogoče, a prav verjetno ni. Morda se je orožja prepozno spomnil in je potem

47 spretno sestavljena in ima dobro jedro. Eustace. Nisem mislil, da ste tako iznajdljivi. Vendar pa bi stavlil sto funtov proti enumu, da se motite. Najmanj tucat napak v vaši hipotezi vam lahko naštejemo.

»Kar poskusite! Je nekoliko užaljen in nezaupno odvrnil Eustace.

»Prav lahko. Po Vašem mnenju Carrington ve, da je včasih žrtev krize, med katero hlepi po krvi. Zato si je dal zgraditi okoli posestva zid, ki ga ni mogoče preplezati, in si je dobil slugo, ki pozna njegovo slabost. Toda poskrbel je tudi, da je dobil ključ vrat v tem zidu in da lahko odhaja od hiše, kadar se mu ljubi. Na to niste mislili, kaj?«

»To se da razložiti,« se je upiral Eustace. »Ključ je dal Piperju in ga sam ni imel. Preteklo noč pa je ključ slučajno našel. Sel je od doma in konec njegovega izpročeha je bil — umor. Ubil je Pagea...«

»Preveč filmov ste videli,« ga je prekinil Beekce. »Človek, ki je umoril Pagea, ni bil nor. Pustite svojo teorijo! Bolje je, da se vrnete k dejstvom. Ali bi me radi še kaj vprašali?«

»Sveda, prijatelji! Zdi se mi, da bi bili morali zapreti Carringtona, ne pa Piperja. In če ne najdete nobenega dokaza? Osmešili se boste!«

igral komedijo. V tem primeru pa mora biti igralec nadprirodni zmožnosti.«

»Vraga! Beekce, izprašujem se, ali morda Carrington ne trpi za trenutno blaznostjo.«

»Kako mislite to?«

»Morda se ga včasih loti nenadna želja po ubijanju, potem pa postane spet normalen. Ali se spominjate Hyde'a v Stevešonovem romanu o doktorju Jekyllu in gospodu Hyde'u? Morda si je dal zgraditi zid, ker pozna svoje bolešno nagnjenje, in hoče postaviti ograjo med seboj in izkušnjava. Piper ni samo njegov sluga, ampak bolj njegov čuvaj. Zato tudi živi na drevesu, ne pa v hiši, kajne? Ne upa se spati pod isto streho z gospodarjem, ker bi ga Carrington ponoči v spanju lahko napadel in zaklal ali pa ustrelil. Vidite, vse se da razložiti z mojo teorijo, Beekce. Ko ste povedali Piperju, da je bil nesrečnik v letalu Page in da je bil umorjen, je Piper vse razumel in...«

»Da, da, vem, kaj mislite reči,« mu je segel Beekce v besedo. »Teorija je prav

»Tudi na to mora biti dober detektiv pripravljen.« je odvrnil Beekce. »Sicer pa bom dal Piperja morda še izpustiti. Najprej moram vse dobro premisлити.«

»Izpustili ga boste? Kdaj? Se nočoj?«

»Videli bomo...«

»Naj me obesimo, če vas razumem,« je vzkliznil Eustace. »In to, kar ste našli?« je dodal. »Gruda prsti je bila, kaj?«

Beekce se je pogladil po žepu.

»Srečo sem imel,« je priznal. Za trenutek ustavite avto!«

»Opdel je svojo cigaretno dozo.«

»Tole poglejte, Eustace! Saj vidite, kaj je. Apnence! V Carringtonovem vrtu takšne prsti ni nikjer drugje. Na grudi se še poznajo sledovi zumastih čevljev, in sicer ženskih čevljev.«

»Kako?«

»In Carrington ni imel ves dan nobenega ženskega obiska! Dana se je torej morala izprehajati po njegovem vrtu in pretekli noči. Tedaj je sredi noči priletel Clinton z neba v park in obstal pred uganko, kako zleze čez zid. Že davno sem bil prepričan, da mu je moral nekdo pomagati. Tale gruda mi vse pojasnjuje. Mlado dekle mu je pomagalo!«

»Mlado dekle? Kakšno mlado dekle?« je vzkliznil Eustace. »Tista goska, ki sva jo videla s pastorjem?«

(Dalle sledi.)

Zanimivosti

Singapur — ključ do Daljnega vzhoda

V Singapuru, pomorski trdnjavi Angležev, se bo odločalo nekoč o usodi sveta

Se nedavno se je mnogo čulo o japonskem predlogu, da bi se polotok Malakke presekal na najozjemem kraju severno od Singapura in zgradil kanal za daljsko plovo. Pomen tega kanala bi bil zelo velik. Pomorska pot iz Japonske in Kitajske v Indijo in dalje na zahod bi se skrajšala za 1500 morskih milj. Odstranjen bi bil ovinek okrog južnega rta Malakke, na katerem leži angleška trdnjava Singapur. Ta največji trgovinski pristan južne Azije bi bil odrezan od direktnega prometa. Britski lev ne bi več oviral glavne pomorske poti in britska železnica, ki veže iz angleške Birme Straits Settlements, bi bila presekanca. Če bi bil novi prekop površ še moderno utrjen, bi se kmalu v neposredni bližini Singapura usidrala japonska vojna mornarica. Siam je svoj čas že precej plaval v japonskih političnih vodah in se nagibal k japonskemu geslu: Azijo Azijcem! Zato je naravno, da sta Anglija kakor Francija in Holandska gladko odklonile japonski načrt poseganja v Indonezijo.

Parniku, ki se iz indijske strani po prelivu Malakke bliža pogodeni severni obali Sumatre, se po daljši vožnji ob tem otoku odpre

Čudovito lep svet pred vhomom v Singapur.

V razkošju tropskega zelenja spremilja ladjo med vrsto otokov pomorski pilot. Palme, gosto grmičevje, najraznovrstnejše plezalke, ki stezajo svoje korenine kakor veliki pakti v temno morje, spremilajo človeka na vsej poti v paradiz. Tu in tam se le s težavo razodenejo dobro maskirane, zelene pobarvane oklopne kupole baterijskih kavern, pred katerimi stopajo sem in tja angleške straže v tropskih uniformah. Vsako fotografiranje je tod strogo prepovedano, ladijski častniki spremljajo z očmi kretanje potnikov. Anglija straži na teh otokih vrata iz Vzhoda na Zahod.

Počasi plove parnik med večimi otoki v pristanišče Singapura ter se priključi ostalim velikonom, ki jih je vedno mnogo ob pomoči. Skladišča in velikanske za-

loge premoaga požirajo sredi nepopisnega vrvenja

stotine in stotine kitajskih težakov. Noč in dan se vrsti njih naporno delo oglašujoč vrišč, škripanje sider in verig. Žerjavov jim je vsakdanja pesem. Signalni parniški sireni, tuljenje odhajajočih in prilajajočih ladij se meša med rezka povelja delovodij in zgovorno mešanico potečil se delavcev. Težak zrak, prepoln premoagega prahu, leži nad prostiranim pristaniščem. Dušiča, neznanost pripeka sega še daleč v nočni nemir mesta. Kdor le more, pobegne iz razbeljenih parnikov v mesto in okolico.

Singapur leži le nekaj sto kilometrov severno od ravnika. Tu ni ne pomladi njeseni ali zime.

večno visoko poletje vlada tod. Tropsko deževje se poveča soparno vzdušje, vse leto vzhaja soce ob 6. zjutraj in zahaja prav tako ob 6. zvečer. Kratka vožnja z avtomobilom ali priljubljeno riško povede potnika skozi križično kitajsko četrt v evropski del Singapura — angleški Eldorado. Tu se ha-

hatijo široke ceste, pročelja hiš z balkoni in vrtovi, masivne palače veletvrdkih hoteli in skrbno negovani parki. Med večino Kitajcev se mešajo Japonci, Malajci, Hindi, Birmani, Siamci, Arabci, Armenci in Perzi. V botaničnem vrtu na Esplanadi ali Raffles Placu na obali se po sončnem zahodu odigrava za Evropeca presenetljivo živahno življenje.

Posebno priljubljeno izletišče je igralni kazino sultana v Jahori, ki zapostavlja vso tropsko lepoto okolice Singapura. Sredi otoka Singapura, obdanega od negovanih kavčikovih in ananasovih nasadov, so rezervirali Angleži prirodni park, pragod »Bukit Timah«, raj tropske pripratide. Črede opic se brezskrbno sprehajajo in če jih dražiš, se zbero v gručice ter obmetavajo neljubega gosta toliko časa z vejami in sadeži, dokler med krikom zverjati ne odide.

Potovanje na Daljni vzhod, pospremljeno z revijo angleških postojank na Gibraltar, Malti, Suez, Ademu, Indiji, Ceylonu, Penangu, Singapur in Hongkongu prikaže vso dalekovidnost stotletja prej utrjene energije Angležev. Še zmerom leži angleški oklep gospodarskih in strateških oporišč, ki veže dalje kolonije z domovino in obvlada dostop do Azije.

Ne pozabi naročnine!

Ljubosumno ženo so potegnili

Zena elektroinženirja Tabrellija v Londonu je bila nežno bitje v vražji maski. Ljubosumno je sledila svojemu možu celo na stanovske debatne večere. Nekoč je bil mož povabljen k prijateljski družini in žena, trdno zaverovana v svoje prepričanje, da jo mož vara, je šla kasneje za njim in stražila pred hišo. Bila je pripravljena na hudo lekcijsko, čim se bo mož pri-

kazal pri vratih. Toda inženirja so opozorili znancl. Pomagali so si z imenitno idejo. Poklicali so rečevalno postajo, ta je prihitala z nosilkami in odnesla moža iz hiše, pokritega čez s plahto. Zena ni slutila, da nesejo njenega moža v rešilni voz. Stražila je še dalje pred vhomom. Ko je pa iz izmučena prišla domov, je našla stoproga v globokem spancu v postelji...

Miaos — rod azijskih jamarjev

Italijanska znanstvena odprava, ki se je dalje časa mudila v gorah Azije, se je pravkar vrnila v Rim z gradivom, ki so sprožilo mnogo zanimanja pri učenjakih. Naleteli so na rod Miaos, o katerem je vedel svet še zelo malo. To prastaro prebivalstvo južne Azije je

V lepih nočeh se zberlo Miaos pred jamarji in prepevajo v čudno donečem jeziku svoje pesmi. Med verskimi pevskami nomadov je najbolj značilna pesem, ki izveneva v prošnj, naj ljubi Bog poskrbi, da ne bodo padle zvezde na glavo plemena Miaos...

rekordni potepin sveta.

V pravadni so živeli Miaos na obalah Evfrata in Tigrisa v Mezopotamiji. Oddaljeno so se dvignili na visoko planoto dotlej nepoznanega Tibeta, prekoračili so puščavo Gobi, nato so se obrnili daleč na jug, v neprehodne džungle Indije in na Malajski arhipel.

NAGA STA HOTELA K POROKI

Amerika ima polno nudistov, privrženecv nagote, ki imajo največji užitek v tem, da postopajo nagi okrog. Nedavno sta se našla dva takšna »vernika« in se želela brez vsake obleke poročiti. Dobil sta že »duhovnika«, ki naj bi ju poročil. Obrud naj bi se izvršil v gorah Veneda, katerih vrhovi so pokriti z večnim snegom. O neobičajni poroki so zvedeli okoližani in na dan svatbe se je zbralo na kraju velika množica radovednežev. Zaljubljeni parček je, videč toliko ljudi, v strahu pobegnil v gore, boječ se, da se ljudje nad njima ne maščujejo. Zatekla sta se v neko jamo, kjer sta nagca prezebala, dokler se niso ljudje razpršili.

Danes šteje to nomadsko ljudstvo še blizu 200.000 duš. Zive razkropljeni po pragodovih Indokine in južne Kitajske. V notranjosti pred kratkim po Japoncih zasedenega otoka Hainana so tudi srečali Miaose, ki so zelo ponosni na svojo preteklost, sosedje iz dna duše sovražijo.

DEJ PO DESETH LETIH

Nad delom notranjeazijskih pustinj Gobi ali Šamo je padal te dni močan dež, prvič po dolgotrajni suši, ki je trajala deset let. Pa tudi to ni bil pravi dež, temveč posledica viharja, ki je iz nekega jezera dvignil vodo, ribe in alge ter jih nosil naokrog, dokler ni vrgel vse skupaj v puščavo.

Miao plemo, ki ga je obiskal italijanski učenjak Ahil Benedetti, biva na meji med francosko Indokino in Kitajsko. Prebivalci bivajo v duplinah, ki so jih sami izklesali v mehko kamenje. Vhod do teh jam je le po tesnih mostičih, ki jih pri sprejemanju gostov spuščajo, za njimi spet dvignejo.

KACA OKROG DEKLETOVIH ROK

Pred dnevi so deklice v gozdu Brezje blizu Vražđina nabirale jagode. Ko je 16-letna Marica B. segla z roko pod grm, da bi utrğala jagode, je smuknila iz gošče kača in se ji ovila okrog rok. Prestrašeno deklet je naglo zamahnilo z roko in vrğlo kačo daleč od sebe. Razen strahu se ji ni nič hudega pripetilo.

Ribam pripada voda, pticam zrak, nam pa gorovja.

pravijo ti čudaški jamarji. Njih bivališča, po večini so to same jame, ne leže nikoli niže kot 1000 m. Na najvišje jame je naletel Italijan 2000 m visoko.

Hočemo biti nebu čim bližer so mu dejali nomadi. Prebivalci ravnin so hudobni, tu zgoraj živimo v popolni svobodi. Goje gorsko turščico in opij. Rojstvo in zakon zanje ne pomenita mnogo, temveč pa smrt.

Ce umre kak jamar, ki je zapustil več otrok, traja veselje za njim 3 dni po smrti. Na dan smrti ujamejo jerebico ali fazana in kjer se ta ptica spusti na zemljo, tam zakopljejo rajnega v grob.

Okostje pokojnega izkopljejo vsaka tri leta spet iz zemlje

in ga temeljito umijejo, preden ga spet denejo v grob. To zahteva zdravje plemena, pravilo, in hudobni duhovci ostanejo daleč od njih. Resnična žalost se poloti ljudi le, če umre kak otrok ali odrasli brez potomcev.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; enimanima oglasitvina za te uveljavljeno do 10. — Družbe arhitekti dostavljajo in fentlovaniki oglasil dni 1.— do besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvojn. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.— Znesek za male oglase se plačuje takol pri naročilu, oziroma ga se vnositi v istemu sklopi z naročilom ali na no sklopi, oziroma na čekoval račun št. 11.000. Za vse oglasne odgovore glede mislih oglasov se mora vrotiliti znanaka za 3 dne

Razno

KOŠNJO
v Tomsičevem drevoredu oddam. Katic. Vrazova 9. 5609—1

PRALNE BANJE
v največji izbiri, zalazmčeno solidni izdelke. Sodarstvo Sul cer. Vojalsniška 7. 5610—1

TROGVINO MEŠ. BLAGA
na prometnem kraju oddam v našem. Ponudbe na upravo pod »Ugodno«. 5616—1

KOŠNJO
v okolici Celja v akord. Ponudbe na upravo »Večernika« Celje. 5621—1

POZORI!
Cenjenim strankam sporocam, da sem prešlela svoj brivsko frizersko salon iz Tržaške c. št. 63 v Nasipno št. 9, hišo g. Sramela. Skrbela bom za dobro postrežbo ter konkurenčne cene. Cenjenim strankam se tudi za nadalje priporocam. Rehar Matilda. 5622—1

IŠČEM SKLADIŠČE
ki naj ima nad 40 m² ploščine in naj bo predvsem suho in zračno, z direktnim vhomom iz ceste ali dvorišča. Okna in vrata morajo biti primerno zašvarovana proti vltumu. dovoljena mora biti tudi uporaba stranišče in vodovoda. Naslov pove uprava lista. 5629—1

Posest

Prodam novo zidano **HIŠO** soba, kuhinja, veranda, cena din 16.000. Vpraša se v gostilni Sever. Dobrava, d. Hoče. 5608—2

NOVA HIŠA
z velikim vrtom, cena 18.000 dinarjev. Direktni kupci vprašajo: Studenci pri Mariboru, Aleksandrova c. 29, Zinkovič. 5617—2

Prodaj

ČESNJE
se prodajo, Vrtna ul. 8. Nova vas. 5626—4

Stanovanje

Sončno **TROSOBNO STANOVANJE** s kopalnico in vsem komfortom se odda s 1. julijem. Vprašati stavbena pisarna, Vrtna ul. 12. 5623—5

Sobo odda

OPREMLJENA SOBA
zračna, s posebnim vhomom, se odda dvema solidnima gospodom, dobra hrana, Pijuševa ul. 28-1. 5607—7

Oddam **OPREMLJENO SOBO** takoj dvema gospodom ali zakoncema. — Kneza Kocljaja ul. 19, vrata 3. 5611—7

OPREMLJENO SOBO
s prostim vhomom in hrano oddam dvema gospodom. — Falež, Mlinska 33. 5619—7

SPREJMEM GOSPODA
na stanovanje in vso oskrbo. Aleksandrova 55, vrata 1. 5620—7

Sobo išče

STROGO
separirano sobo s komfortom išče stalna gospodinja. Ponudbe na »Večernik« pod »13-26« 5618—8

Službo dobi

NATARARICA
ne premlada, se sprejme. Ponudbe na upravo pod »Okolica Maribora«. 5614—9

PERFEKTEN KNJIGOVODJA
hrvaščina in nemščina osnovna pogoja, se išče za mednarodni spedijski biro v Sušaku. Ponudbe z navdno do sedanjega zaplavitve, referencami, pod »Štev. 17« na upravo 5614—9

UCENEC
se sprejme. Modna trgovina Avgust Hedetz, Aleksandrova cesta 9. 5615—9

Zgubljeno

ZLATA VERIZICA
s križcem se je izgubila. Oddati proti nagradi na upravi lista. Pred nakupom se svatiti! 5613—11

Dopis

DRAGICA!
Hitro si pozabial! Jaz pa še ne! T. B. 5612—12

Iščemo

pridno in pošteno

SLUŽKINJO

veščo slovenskega in nemškega jezika, ki zna kuhati in opravljati vsa gospodinjinska dela. Naslov v upravi »Večernika«.

Najboljše kosovno apno

Apnenice Ant. Birolla, Kresnice
pisarna: Ant. Birolla, Ljubljana,
Dalmatinova ulica 10

Naročniki kupujte jih ter oglašujal

pri naših inseren-